

Wegwijzer in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

30. Nog meer plagen over Egypte

Bijbelgedeelte: Exodus 8:12-9:35

De derde plaag over Egypte: muggen

De twee eerste plagen troffen de Egyptenaren wel in hun dagelijks leven, maar ze tastten hun lichamen niet aan. Nu de Farao na de plaag met kikkers de Israëlieten toch niet wilde laten gaan, zond de HEER een ander soort plagen. Deze konden de magiërs niet nadoen met hun toverformules, en ze tastten de lichamen van de Egyptenaren en hun vee aan.

De eerste daarvan, de derde plaag, was een enorme hoeveelheid muggen. Aäron sloeg met zijn staf op de grond, en meteen veranderde het stof in miljoenen muggen, die op mensen en dieren gingen zitten. Mogelijk waren dit zandvliegjes, hele kleine mugjes, die 's avonds en 's nachts vooral rond de mond en de ogen steken. Met je ogen zie je en met je mond praat je. Misschien wilde God hen erop wijzen dat ze wel keken, maar niet zagen dat God in Egypte aanwezig was om Zijn volk te bevrijden, en dat ze een grote mond hadden tegen Hem. Met dikke ogen en mond van de bultjes is het lastig kijken en praten...

Opmerkelijk is dat de god Seth volgens de Egyptenaren de vijand van de mens was. Hij was de god van de aarde, de chaos, de woestijn, de kale grond, het stof. Door uit het stof muggen te laten ontstaan, liet God zien dat Hij machtiger – en dus een grotere vijand van de Egyptenaren – was dan Seth. Omdat de magiërs geen muggen uit het stof konden maken, zeiden ze: “Hier moet een god de hand in hebben”. Een god, maar kennelijk niet Seth. Maar toen de muggen weer weg waren, dacht de Farao misschien dat Seth de toestand toch hersteld had, en liet hij de Israëlieten weer niet gaan.

De vierde plaag over Egypte: steekvliegen

De muggen waren lastig: er waren er erg veel, ze kriebelden als ze op je zaten, en als ze je prikten had je een tijdje jeukende bultjes bij je ogen en

mond, maar na een paar dagen was dat over. Met de volgende plaag was dat heel anders.

Mozes en Aäron moesten van de HEER in alle vroegte naar de Farao gaan, als hij zich ging baden in de Nijl, en tegen hem zeggen: "Dit zegt de HEER: Laat mijn volk gaan om Mij te vereren. Wilt u mijn volk niet laten gaan, dan stuur ik steekvliegen af op u en op uw hovelingen, uw volk en uw huizen. In de huizen van de Egyptenaren en waar ze maar gaan of staan, zal het wemelen van de steekvliegen". Maar er zou nog iets bijzonders gebeuren: van de eerdere drie plagen hadden de Israëlieten ook last; vanaf nu zou Gosen – het gebied waar de Israëlieten woonden – geen last van de plagen meer hebben. God heerst dus niet alleen over de natuur, het leven, maar kan daarin ook, wanneer, waar en bij wie Hij wil, ingrijpen. Dit moest de Egyptenaren laten "beseffen dat Ik de HEER, aanwezig ben ik uw land".

De volgende dag deed de HEER wat Hij gezegd had: overal in Egypte drongen grote zwermen steekvliegen het paleis en de huizen binnen. Mogelijk waren dit stalvliegen (stekende huisvliegen). Die zitten gewoonlijk bij vee, maar bij grote aantallen en te weinig vee vallen ze ook mensen lastig. Dat doen ze overdag. Hun steek is extreem pijnlijk en

ze zuigen bloed op van hun slachtoffers. Daarna kan er een jeukerig of brandend gevoel ontstaan. Bij grote aantallen steekvliegen verzwakken de slachtoffers door bloedverlies en de irritaties die kunnen ontstaan. Ook kunnen de vliegen ziekten overbrengen. Misschien dat er om die redenen in de Bijbel staat dat ze in Egypte zware schade aanrichtten. Wat het ook was, ze hadden er ontzettend veel last van.

Om ervan af te komen had de Farao een slimmigheidje bedacht: Hij liet Mozes en Aäron komen en zei: "Goed, ga uw God maar offers brengen, maar blijf in mijn land". "Dat is onmogelijk. De offers die wij de HEER, onze God, moeten brengen, zullen de Egyptenaren weerzinwekkend vinden. Als we in hun bijzijn dergelijke offers brengen, stenigen ze ons nog", zei Mozes, en vroeg of zij drie dagreizen ver de woestijn in mochten trekken. De Farao vond dat uiteindelijk goed, als ze niet te ver weg gingen. "En", vroeg hij, "bid voor mij". Hij bedoelde natuurlijk om de HEER te vragen hem te verlossen van die ellendige steekvliegen. Mozes beloofde meteen na het verlaten van het paleis te bidden; dan zouden de volgende dag de steekvliegen verdwenen zijn. Maar hij zei er wel bij: "Bedriegt u ons niet nog een keer en weiger niet het volk te laten gaan om de HEER offers te brengen." Mozes bad tot de HEER, en de volgende dag liet Hij de steekvliegen verdwijnen. Maar... de Farao hield zich niet aan zijn woord: koppig liet hij de Israëlieten niet gaan.

De vijfde plaag over Egypte: de pest

Daarom moesten Mozes en Aäron weer naar het paleis van de Farao. Dit keer om hem aan te kondigen dat, als hij bleef weigeren het volk te laten gaan om de HEER te vereren, er een zware veepest zou uitbreken. Al hun paarden, ezels, kamelen, runderen, schapen en geiten zouden erdoor getroffen worden, maar het vee van de Israëlieten niet; want: “de HEER zal onderscheid maken tussen het vee van de Israëlieten en dat van de Egyptenaren: de Israëlieten zullen geen enkel dier verliezen”. Dat zou hen laten zien wat de God van de Israëlieten kon. Het tijdstip had Hij ook al vastgesteld: de volgende dag. En zo gebeurde het... De Egyptenaren verloren het merendeel van hun vee, maar van de Israëlieten werd geen enkel dier ziek. Hun God beschermde dus hun vee, en zorgde ervoor dat het gezond bleef. Isis en Osiris, de Egyptische goden voor gezondheid, dood en leven, konden het vee van de Egyptenaren niet redden.

Deze pest heeft Egypte zwaar getroffen, want vee werd overal voor gebruikt en ingezet. Paarden dienden voor de oorlogvoering, dus verloor het leger aan inzetbaarheid en kracht. Runderen liepen voor de ploeg en trokken wagens. Ezels droegen mensen en goederen. Koeien, schapen en geiten gaven vlees en melk. Toch liet de Farao het volk weer niet gaan nadat de pest was uitgewoed. Vee kon je namelijk weer kopen. Of je nam het in beslag van de volken die je overheerste, bijvoorbeeld van de Israëlieten...

De zesde plaag over Egypte: zweren

Opnieuw stuurde de HEER Mozes en Aäron naar de Farao. Dit keer moesten ze beide een handvol as uit een oven nemen en dat voor de ogen van de Farao in de lucht gooien. De as zou zich dan door de lucht verspreiden over het hele land, behalve waar de Israëlieten woonden, en neerdravelen op mensen en dieren. Die zouden daarna etterende puisten krijgen. Zo deden Mozes en Aäron, en er gebeurde wat God had gezegd. De Farao, zijn magiërs en hovelingen, alle Egyptenaren, hun dieren: allen kregen zij ontstekingen en koorts, zodat zij in bed moesten blijven tot de koorts hen verliet.

De Egyptenaren vereerden de voor hen belangrijke god Horus. Hij was de god van de lucht en de zon, die koningschap gaf, bescherming bood en genezing gaf. Alles van dit wonder teken van de zweren liet dus zien dat de God van de Israëlieten machtiger was dan Horus, en opnieuw dat het koningschap van de Farao ten einde gekomen was.

Maar de Farao bleef koppig weigeren de Israëlieten te laten gaan. Horus had hem dan wel niet beschermd, maar Isis en Osiris, en misschien Imhotep, hadden ingegrepen en genezing gegeven...

De zevende plaag over Egypte: zware hagel

Kort daarna zei de HEER tot Mozes en Aäron, dat zij 's ochtends heel vroeg naar de Farao moesten gaan om hem aan te kondigen: "Dit zegt de HEER, de God van de Hebreëën: Laat mijn volk gaan om Mij te vereren. Dit keer tref ik uzelf, uw hovelingen en uw volk met mijn zwaarste plaag, dan zult u beseffen dat er op de hele aarde niemand is als Ik. Ik had mijn hand allang naar u en uw volk kunnen uitstrekken en u met de pest kunnen treffen, dan was u al van de aarde weggevaagd. Maar Ik heb u alleen in leven gelaten om u mijn macht te tonen en om iedereen op aarde te laten weten Wie Ik ben".

Wat werd hier bedoeld met "mijn zwaarste plaag"? Vrijwel zeker de zwaarste tot dan toe, want er volgden er meer, met de laatste als de ergste en dus zwaarste. Ook zou de pest zwaarder zijn geweest, omdat dan ook de mensen vrijwel allemaal gestorven zouden zijn. Maar God had hen 'alleen' ziek gemaakt met etterende puisten, die niet dodelijk waren en waaraan misschien slechts sommigen stierven door de koorts.

De zwaarte van deze plaag zat in het machtsvertoon: God zou het de volgende dag zwaarder laten hagelen dan ooit in Egypte. Daarom gaf Hij de Farao de raad alle mensen en dieren in veiligheid te brengen, want alles en iedereen die buiten bleef, zou door de hagelstenen gedood worden. Sommige hovelingen vonden het maar beter, gezien wat er daarvoor allemaal was gebeurd, hun slaven en vee in veiligheid te brengen, maar anderen niet. Het volk werd waarschijnlijk helemaal niet gewaarschuwd.

Mozes moest met zijn staf naar de hemel wijzen, waarna het vreselijk begon te onweren: bliksemflitsen schoten onophoudelijk door de lucht en het donderde oorverdovend. Daarbij vielen er zeer veel grote hagelstenen, die alle levende wezens buiten doodden en planten en bomen vernielden. Alleen in Gosen hagelde het niet.

Het was zo erg, dat de Farao Mozes en Aäron onmiddellijk liet komen en voor het eerst zei dat hij had gezondigd: "De HEER staat in zijn recht, de schuld ligt bij mij en mijn volk". Omdat dit door Mozes en Aäron was aangekondigd namens hun HEER, kon hij niet zeggen dat Resjef, hun god van de donder en de plagen, dit had gedaan. Hij vroeg hen tot de HEER te bidden, dat Hij een einde zou maken aan "die vreselijke donder en hagel". Dan zou hij hen laten gaan en hoefden zij niet langer te blijven... Mozes zei dat hij dat zou doen, maar voegde eraan toe dat de Farao en zijn hovelingen nog steeds niet echt ontzag hadden voor de HEER. Op zijn gebed hielden de donder en hagel op. Toen de Farao merkte dat het buiten rustig geworden was, viel hij terug in zijn zondige houding, en liet hij de Israëlieten toch weer niet gaan... Hij kon dus wel zeggen dat hij gezondigd had, maar hij meende het niet, omdat hij helemaal niet van plan was de Israëlieten te laten gaan. En zijn hovelingen durfden niets te zeggen. Nog niet...